

De SOBANE-strategie: Basisprincipes en Déparis-gids

Veerle Hermans
 Europees Ergonoom
 Diensthoofd Ergonomie IDEWE

<http://www.sobane.be>

1

KLASSIEKE RI&E

- Arbeidssituatie
 - Arbeidsomstandigheden
 - Werkposten
- Actoren in preventie
 - Preventieadviseurs
 - Experten
- Risico-evaluatie
 - Ernst
 - Blootstelling
 - Waarschijnlijkheid

$$R = E \times B \times W$$

2

BASISPRINCIPES

Basisprincipes SOBANE

1. Primaire preventie
2. Complementaire competenties
3. Werknemer = hoofdrolspeler in preventie
4. Sensibilisatie, vorming versus ondersteuning
5. Welzijn als een geheel
6. Preventie versus naleving van wetten
7. Evaluatie versus kwantificatie
8. KMO's

3

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 1 Primaire preventie

- Vaststelling: taken van de WG
 - Verzekert de *veiligheid en de gezondheid* van de WN in **alle** arbeidsgerelateerde aspecten
 - Past *algemene principes van preventie* toe
 - Risico's vermijden
 - Risico's evalueren die niet vermeden kunnen worden
 - Risico's bij de bron aanpakken
 - Werk aanpassen aan de mens

4

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 1 Primaire preventie

- Hierbij
 - *Niet* het accent op bescherming (persoonlijk - collectief) gezondheidstoezicht
 - Maar *wel* op de preventie van risico's

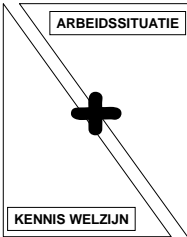
5

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 2 Complementaire competenties

- Vaststelling: verschillende disciplines
 - Werknemers
 - Hiërarchische lijn
 - Interne preventieadviseur
 - Arbeidsgeneesheer
 - Arbeidshygiënist
 - Ergonoom
 - Experten

6

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 3

WN = hoofdrolspeler in preventie

- Doel
 - Behoud of verbetering van het welzijn op het werk
- Hoe?
 - Geen actie zonder inspraak van **WN** (bottom-up)
 - WN ≠ object van de preventie
 - WN = hoofdrolspeler in preventie

7

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 4

Sensibilisatie

- Expliciete erkenning competenties van
 - Werknemers
 - Hiërarchische lijn
- Sensibilisatie, vormen
 - In plaats van 'opleggen' en 'ondersteuning'

8

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 5

Welzijn als een geheel

- Arbeidssituatie
 - *In vakjes opgedeeld* door 'experten'
 - Veiligheid
 - Ergonomie
 - Gezondheid
 - ...
 - WN beleven arbeidssituatie *als een geheel*
 - Interactie tussen verschillende aspecten van welzijn
 - Vb: lawaai beïnvloedt sociale relaties

9

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 5

Welzijn als een geheel

- Globale aanpak
 - Belang interactie, alles in context zien
 - Niet sequentieel ifv uitwendige omstandigheden

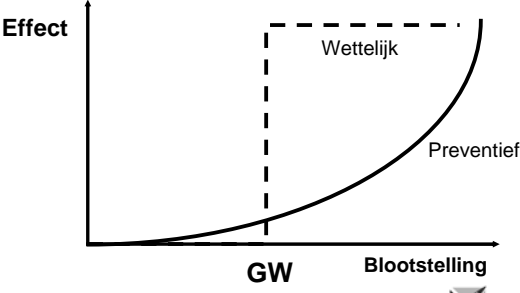

10

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 6

Preventie vs naleving van wetten

11

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 6

Preventie vs naleving van wetten

- Preventie
 - Is *niet* enkel gebaseerd op wettelijke waardes
 - Is *wel* zoeken naar
 - Weinig belastende, aangename en efficiënte werksituatie
 - Optimale gezondheid en welzijn van de WN
 - Gezonde economische situatie voor onderneming

12

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 7

Evaluatie vs kwantificatie

- **Kwantificatie +**
 - Wetenschappelijk onderzoek (dosis-respons-relatie)
 - In kader van beroepsziekten
 - Verdieping van een specifiek punt
- **Kwantificatie -**
 - Duur
 - Moeilijk
 - Tijdrovend
 - Representativiteit ?

"Meten is weten"

13

BASISPRINCIPES

PRINCIPE 8

KMO's

- **Toepasbare methode voor KMO's**

14

BASISPRINCIPES

SOBANE - strategie

15

BASISPRINCIPES

SOBANE - strategie

Arbeidssituatie	Niveau 1 Screening	Niveau 2 Observatie	Niveau 3 Analyse	Niveau 4 Expertise
Wanneer?	Altijd	Bij problemen	Moelijke casussen	Ingewikkelde gevallen
Hoe?	Eenvoudige observaties	Kwalitatieve observaties	Kwantitatieve observaties	Gespecialiseerde metingen
Investering?	Gering 2 uur	Gering 2 uur	Normaal 2 dagen	Hoog 2 weken
Door wie?	Mensen van bedrijf	Mensen van bedrijf	Mensen van bedrijf & preventie-deskundige	Mensen van bedrijf & preventie-deskundige & experts
Competentie • Werk • Discipline	Hoog Normaal	Hoog Normaal	Normaal Hoog	Laag Gespecialiseerd

16

BASISPRINCIPES

SOBANE - strategie

17

BASISPRINCIPES

NIVEAU 1: SCREENING

18

SCREENING

DEPARIS

- **Opsporing van problemen van arbeidssituatie**
 - Uit te voeren door de mensen uit de onderneming
 - 18 rubrieken
- **Werkgroep**
 - Coördinator
 - Sleutelwerknemers
 - Technici
- **Bezoek werkplaats**
 - Preventieadviseur
 - Ernstige risico's

19

SCREENING

DEPARIS: 18 rubrieken

1. Lokalen en werkzones
2. Technische organisatie tussen werkposten
3. Arbeidsongevallen
4. Elektrische risico's en brandgevaar
5. Bedieningsapparatuur en signalen
6. Materiaal, handgereedschap, machines
7. Werkhoudingen
8. Krachtinspanningen en goederenbehandeling
9. Verlichting

20

SCREENING

DEPARIS: 18 rubrieken

10. Lawaai
11. Luchthygiëne (chemische en biologische risico's)
12. Thermische omgevingsfactoren
13. Trillingen
14. Inhoud van het werk
15. Aandacht- en beslissingsniveau
16. Tijdsdruk
17. Arbeidsverhoudingen tussen werknemers en hiërarchische lijn
18. Psychosociale omgeving

21

SCREENING

DEPARIS: 18 rubrieken

RUBRIEK	
Gewenste situatie:	Wat kan <u>concreet</u> worden gedaan om de situatie te verbeteren?
Letten op:	
Meer in detail te bestuderen aspecten:	

22

SCREENING

5. Bedieningsapparatuur en signalen

<p>Te bespreken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De documenten waarop het uit te voeren werk wordt omschreven (boorden, lijsten...) zijn duidelijk • De visuele signalen (schermen, lampen...) en de bedieningsapparatuur (drukknoppen, hendels, pedalen...): <ul style="list-style-type: none"> • bevinden zich dicht bij en tegenover de werknemer wanneer ze frequent worden gebruikt • bevinden zich niet te hoog, noch te laag • Ze zijn comfortabel voor wat betreft: <ul style="list-style-type: none"> • het respecteren van de stereotypen: mobiele wijzer van links naar rechts, groen = aanzetten... rood = uitzetten, richting van ... • het geluidsniveau, de lichtintensiteit • de vormen, de afmetingen (drukknoppen, controlelampen, ...) • de afstraling: plaatsing van de bedieningspanelen, aantal en kleur van de knoppen, lampen... • de houding van het lichaam, het hoofd, de arm of het been om de bedieningsmiddelen te activeren of de signalen te zien • de uit te oefenen drukkracht met de vinger of de voet, ... 	<p>Wat kan <u>concreet</u> worden gedaan om de situatie te verbeteren ?</p>
Meer in detail te bestuderen aspecten:	

23

SCREENING

DEPARIS - synthese

1. Werkzones	☐	☐	☐
2. Technische organisatie tussen de werkposten	☐	☐	☐
3. Locatie van het werk	☐	☐	☐
4. Risico's op ongevallen	☐	☐	☐
5. Bedieningsapparatuur en signalen	☐	☐	☐
6. Gereedschap en materiaal	☐	☐	☐
7. Repetitief werk	☐	☐	☐
8. Manuele goederenbehandeling	☐	☐	☐
9. Mentale belasting	☐	☐	☐
10. Verlichting	☐	☐	☐
11. Lawaai	☐	☐	☐
12. Thermische omgevingsfactoren	☐	☐	☐
13. Chemische en biologische risico's	☐	☐	☐
14. Trillingen	☐	☐	☐
15. Arbeidsverhoudingen tussen werknemers	☐	☐	☐
16. Algemene en lokale sociale omgeving	☐	☐	☐
17. Inhoud van het werk	☐	☐	☐
18. Psychosociale omgeving	☐	☐	☐

24

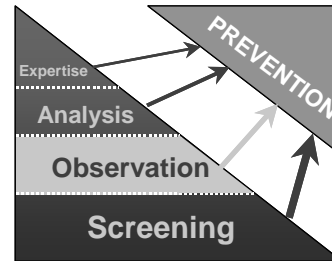
Beschikbare gidsen

1. Gezondheidszorgen	10. Kamermeisjes
2. Schoonmaak	11. Beschutte werkplaatsen
3. Logistiek	12. Kleuteronderwijs
4. Hout sektor	13. Rusthuizen
5. Electriciteitsbedrijven	14. Klimtechnici
6. Voeding	15. Drukkerijen
7. Tertiaire sektor	16. Banksector
8. Garages	17. Restaurants
9. Bouwsector	...
	28 !

25

NIVEAU 2: OBSERVATIE

26

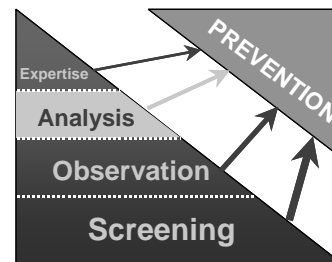
Tools Observatie en Analyse

• Hand-arm trillingen	• Beeldschermwerk
• Lichaamstrillingen	• Handgereedschap
• Geluid	• Veiligheid
• Gevaarlijke chemische producten	• Elektrische risico's
• Biologische agentia	• Explosies
• Verlichting	• Sociale werkplaatsen
• Thermische omgeving	• Overbelastingsletsels

27

NIVEAU 3: ANALYSE

28

